

Biharkeresztes Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2010 – 2014

Az önkormányzat Gazdasági Programjának elkészítését az Ötv. 91. § (1) bekezdése írja elő. A dokumentum meghatározza mindazon stratégiai célokat és feladatokat, amelyek az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják. A gazdasági program jelen választási ciklus idejére szól, az önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a gazdasági, környezeti adottságokhoz, a Városfejlesztési Koncepcióhoz az Integrált Városfejlesztési Stratégiához, valamint a Kistérségi Területfejlesztési Koncepcióhoz igazodva készült el.

Önkormányzatunk olyan négy évre szóló ciklusprogramot készített, amely meghatározza Biharkeresztes jövőjét, további fejlődésének reális lehetőségeit, továbbá hosszabb távra szóló fejlesztéseit is prognosztizálja. A program összeállításának fontos szempontja a város biztonságos működtetése. Biharkeresztes város önkormányzatának képviselő-testülete a jövő iránti felelősség tudatában alapvető feladatának tartja a település fejlesztésének fontosságát. Az elkészített ciklusprogram az elmúlt évek fejlesztési eredményeire építve, azokat a stratégiai célokat tartalmazza, amelyeket az Integrált Városfejlesztési Stratégia meghatároz. A program figyelembe veszi a településen élők igényeit, elvárásait, a megyei területfejlesztési program azon részét, amely a település környezetét érinti, a kistérségi társulás ugyanezen időszakára szóló elképzeléseit.

A tervezés lehetőséget teremt:

- A település jövőképeének megfogalmazására;
- A tartós versenyképesség biztosítására;
- A közszolgálati feladatok ellátásának optimalizálására;
- Rövidtávú, ágazati cselekvési tervek elkészítésére, valamint az éves költségvetések megalapozott összeállítására.

A tervező munkát különösen aktuálissá teszi az Új Magyarország Fejlesztési Terv által kínált lehetőségek igénybevételenek szükségessége. Az ÚMFT- ben szereplő támogatások nagy részének címzettjei az önkormányzatok. Annak érdekében, hogy önkormányzatunk képes legyen a támogatások lehívására, át kell gondolnunk feladatainkat, fel kell mérni a lakosság, a helyi vállalkozók közszolgáltatásokkal kapcsolatos igényeit, elvárásait.

1. A település bemutatása

Az Észak-alföldi Régióban, Hajdú-Bihar megye délkeleti részén fekszik Biharkeresztes városa. Debrecenről 50 km-re, a magyar-román határtól 6 km-re van. Vasútállomása egyben határállomás is.

Megközelíthető Vonattal a MÁV 101-es számú (Püspökladány–Berettyóújfalu–Biharkeresztes – (országhatár) – Nagyvárad) vonalán érhető el. A vasútállomás Mezőpeterd és Biharpüspöki (Románia) között található.

Közúton a 42-es számú főút halad el közvetlenül a város mellett.

Az ókorban itt élt népek

Biharkeresztes környéke lakott hely volt már az új kőkorban is, ezt a régészeti leletek bizonyítják.

Hazánkban a vaskor az i. e. 1. évezredre esett, s három korszaka volt: korai, középső és késői vaskor. A korai vaskorban a toldi útfélen, a mai temető környékén a szkíták éltek. A késői vaskorban a kelták laktak itt (ennek emlékét őrzik a Nagy Farkas dombon feltárt sírok).

Az időszámításunk kezdetétől már pontosabban nyomon követhetjük, hogy milyen népek váltották egymást a mai város területén: Az 1. században a dákok éltek a mai temető környékén. A 2-4. században a Nagy Farkas dombon az iráni nyelvet beszélő nomád szarmaták telepei voltak. A településtől nyugatra halad el az általuk 324 és 337 között épített, az Alföldet körbekerülő Csörsz-árok vagy más néven Ördögárok nyomvonala. Az 5-6. században a germán népekhez tartozó gepidák szállták meg a Nagy és Kis Farkas domb és a toldi útfél környékét. A 7-8. században egy belső-ázsiai eredetű lovas nomád nép, az avarok jelentek meg a tájon. (Erre utal a Lencsés háton feltárt avar lovas sír.

A honfoglalás kora

Biharkeresztes környéke kedvelt helye lehetett már a honfoglaló magyaroknak is. Itt jártukat igazolja a Farkasdombon feltárt honfoglalás kori sírlelet.

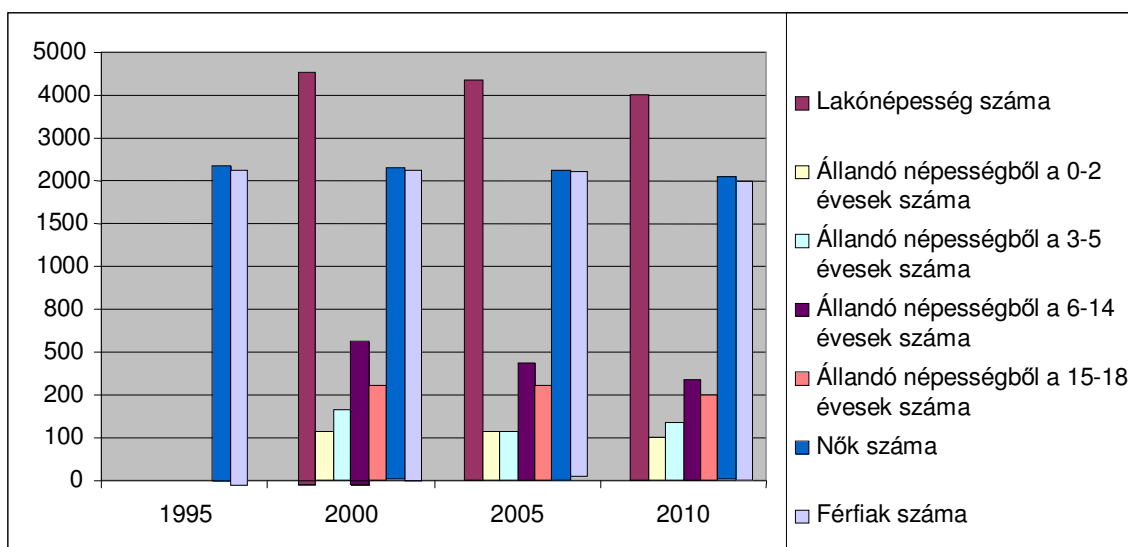
A települést a XIII. században alapították. Eredeti neve Fancsal. A tatárjárás után a váradi Szent Kereszt-oltár birtoka lett, így kapta a Mezőkeresztes nevet. 1910-től a név Biharkeresztesre változott. A századok során többször érte támadás, többször elpusztult, de mindig újjáépült. A XIX. századtól a térség közigazgatási központja.

Népcsoportok

2001-ben a város lakosságának 96%-a magyar, 4%-a cigány nemzetiségűnek vallotta magát.

2. A település demográfiai helyzete

	1990	1995	2000	2005	2008	2009	2010
Lakónépesség száma	n.a.	n.a.	4416	4278	4129	4104	4048
Állandó népesség száma	4533	4464	4410	4316	4185	4191	4173
Állandó népességből a 0-2 évesek száma	n.a.	n.a.	137	120	131	125	106
Állandó népességből a 3-5 évesek száma	n.a.	n.a.	145	117	123	111	136
Állandó népességből a 6-14 évesek száma	n. a.	n. a.	520	459	434	398	372
Állandó népességből a 15-18 évesek száma	n.a.	n.a.	240	243	238	224	192
Állandó népességszám változása 1990-2006 (- / +)	-360	-291	-273	-143	-12	-18	
Nők száma	2305	2285	2258	2188	2128	2138	2128
Férfiak száma	2228	2179	2152	2128	2057	2053	2045

A lakónépesség száma a településen fokozatosan csökken. A 0 és 2 év közötti korosztály száma az elmúlt évtizedben 22,6%-al csökkent, ami a csökkenő összlakosság arányához mérten is túlzottan magas. Kisebb mértékben 6,2% de ugyancsak magas csökkenés figyelhető meg a 3 és 5 év közöttiek vizsgálatánál is, a 15-18 év közöttiek arányánál is hasonló tendencia figyelhető meg, ami a település fokozatos elöregedését jelenti.

Ha az előbbieken említett tendencia irreverzibilis, akkor ez elsődlegesen az eltartó lakosság számának csökkenéséhez vezethet, majd a város öregedését jelentheti, ami a jelenlegi intézményrendszer (oktatási, szociális, egészségügyi egyaránt) átszervezésének kényszerét hozza magával. Az iskolarendszer tervezése szempontjából alapvető fontosságú a születésszám alakulása.

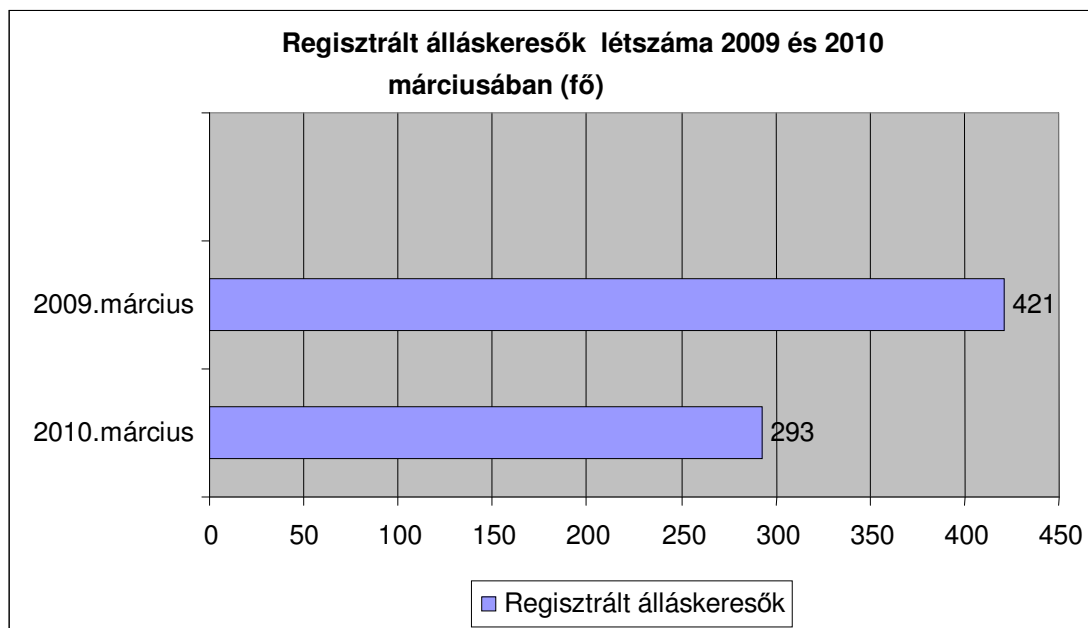
A következő táblázat mutatja a születések számának alakulását, ami a népesség fokozatos elöregedését támasztja alá.

	1990	1995	2000	2005	2008	2009
Élve születettek sz	64	59	59	44	22	38
Halva születettek	0	0	0	0	0	0

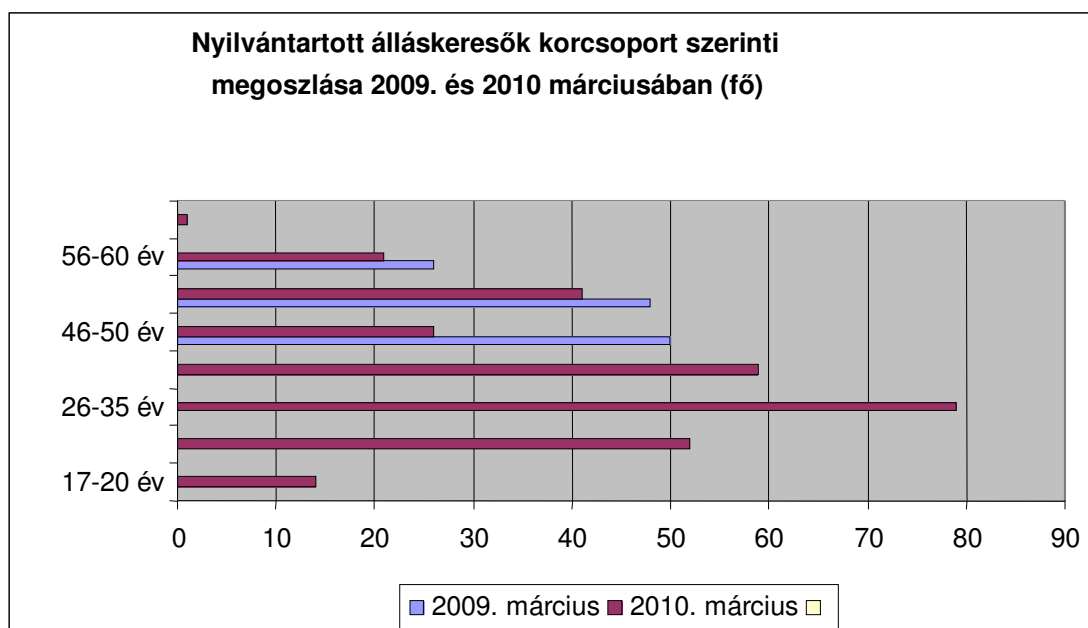
3. Biharkeresztes város munkaerő-piaci helyzete 2010. márciusában

Biharkeresztes településen lakó álláskeresők száma 293 fő volt (30,4%).

2010. 03. hónapban az „Út a munkába” program hatására a regisztrált álláskeresők létszáma a bázis időszakhoz viszonyítva 30,4%-ponttal csökkent.

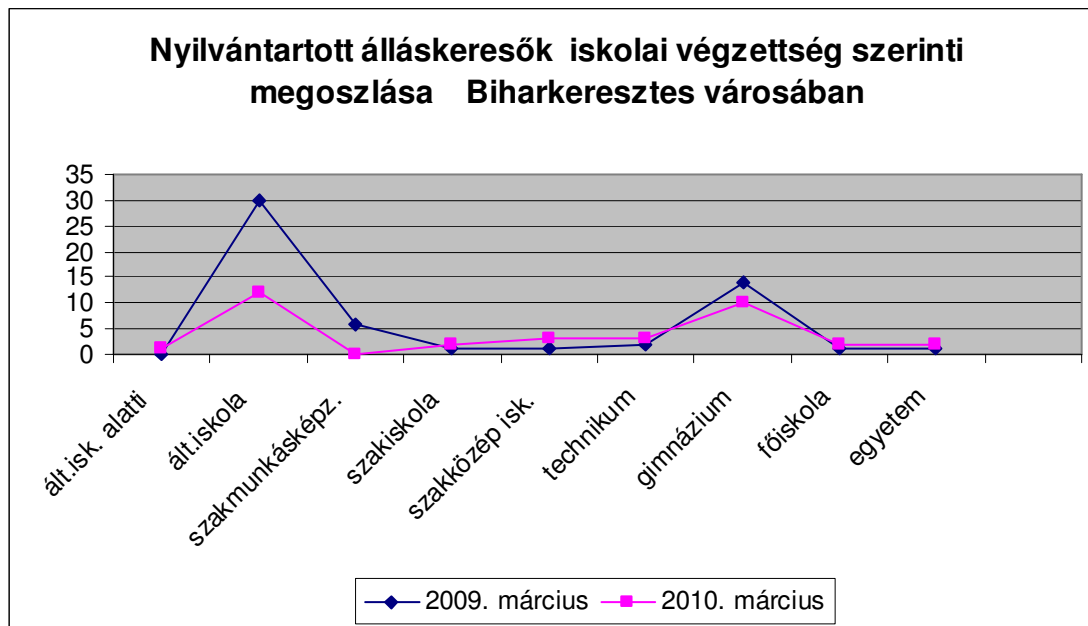

Az álláskeresők korcsoportonkénti vizsgálata azt mutatja, hogy a Biharkeresztesi lakóhellyel rendelkező álláskeresőkön belül, a 21-25 év alattiak csoportja 19 fővel 57% nőtt a bázis időszakhoz viszonyítva. A 26-35 év alattiak csoportja viszont 41 fővel csökkent, (-35%) A biharkeresztesi álláskeresők közül 35 év alattiak száma jelentős (145 fő), ami az összes nyilvántartott álláskeresőnek a 49%-át jelenti.

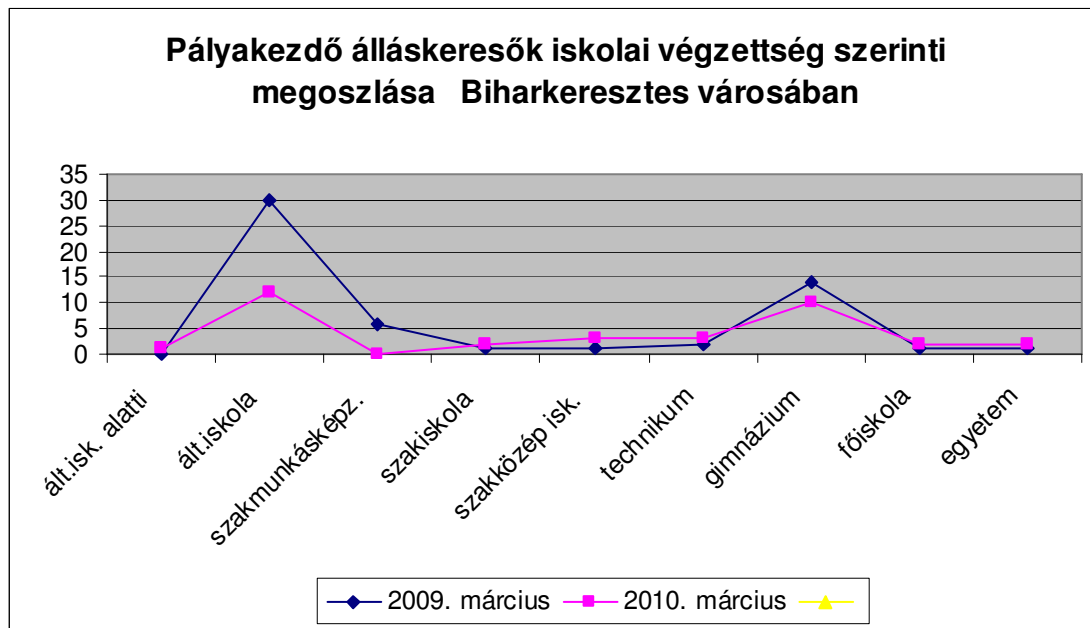
A 2009 évi adatokhoz képest ebben az évben az iskolai végzettség tekintetében szinte valamennyi iskolatípusban csökkenés tapasztalható, a technikumot végzettek száma kivételével, hisz az szinte duplájára emelkedett. A legkisebb arányban csökkent a gimnáziumot, szakközépiskolát, szakiskolát végzettek száma (-9,3 %-tól -15%-ig).

A diplomával rendelkező álláskeresők száma, az előző év azonos időszakához képest alig változott, az egyetemet végzettek száma szinten maradt (3 fő), a főiskolával rendelkezők száma 2 fővel csökkent (6 fő)

4. Nyilvántartott pályakezdő fiatalok létszámának alakulása Biharkeresztes városban

2010 márciusában az előző év azonos időszakához viszonyítva 21 fővel csökkent a pályakezdők létszáma. A fiatalok között a vizsgált időszakban nem volt szakmunkásképzőt végzett pályakezdő, jelentős része, 57 %-a minimum érettségivel rendelkezett. A diplomás pályakezdők száma jelenleg 4 fő, ami kettővel több 2009 azonos időszakához képest.

5. Biharkeresztes jövőképe

A mikrotérségi szerepkörrel rendelkező Biharkeresztes a határ közelsége és a fő közúti és vasúti közlekedési útvonalak révén fokozatosan felértékelődő térszerkezeti helyzetét. A város nemzeti szinten is versenyképes gazdasági és logisztikai centrummá fejlődik. A fejlődés hatására kialakuló esztétikus és egészséges környezet, a biztonságos társadalmi háttér és megélhetési viszonyok a fejlett egészségügyi kereskedelmi- és közszolgáltatások a minőségi élet alapját jelentik a város és a térség lakosai számára

Átfogó célok:

Biharkeresztes saját értékeinek erősítésével és hangsúlyozásával, a körülvevő hazai és határon túli térséggel összehangoltan, kölcsönös előnyökön alapuló fejlesztések hatására növeli a versenyképességét és népességmegtartó erejét, ezáltal elősegíti a jobb, harmonikusabb és igazságosabb életkörülmények kialakítását.

Tematikus célok:

- ✓ A lakosság életminőségének és életfeltételeinek javítása;
- ✓ A közszolgáltatások minőségének javítása;
- ✓ A gazdaság élénkítése, hosszú távú fenntartható fejlődés biztosítása /munkahelymegőrzés, munkahelyteremtés;
- ✓ A közlekedési infrastruktúra fejlesztése és a közösségi közlekedés szolgáltatásainak javítása;
- ✓ A szabadidős tevékenységhez kapcsolódó infrastruktúra és szolgáltatások javítása;
- ✓ Az épített és természeti környezet állapotának megóvása;
- ✓ Határmenti kapcsolatok fejlesztése;
- ✓ A térségi- és társadalmi kohézió erősítése.

6. Az önkormányzat működése

- ✓ Biharkeresztes Város Önkormányzatának magas színvonalon gondoskodnia kell kötelező feladatainak ellátásáról. Az önként vállalt feladatokról szóló döntéshozatalok során a Képviselő-testület köteles figyelembe venni, hogy annak következményei nem veszélyeztethetik a kötelező feladatok ellátásának biztonságát.
- ✓ A közszolgáltatások ellátásánál nagy figyelmet kell fordítani a lakosság igényeinek, elvárásainak lehető legcélszerűbb és legmagasabb színvonalon történő kielégítésére. A szolgáltatások színvonalát a lehetőségekhez mérten, folyamatosan javítani kell.
- ✓ Szükséges, hogy a Képviselő-testület rendszeres kapcsolatot tartson a városban tevékenykedő vállalkozókkal, vállalkozásokkal, illetve a városban működő civil szervezetekkel.
- ✓ Az önkormányzatnak célszerű megerősíteni a kistérségben betöltött körzetközponti szerepét. Kiemelt jelentőségük a közoktatással, közművelődéssel, szociális- és gyermekjóléti alapellátással, továbbá területfejlesztéssel kapcsolatos együttműködések.
- ✓ Szükséges a regionális, megyei és a Berettyóújfalui Kistérség közigazgatási rendszereivel és szakhatósági szerveivel való kölcsönösen előnyös együttműködés fejlesztése.
- ✓ A folyamatosan megújuló fejlődés és tájékozódás céljából ajánlatos lehetőségeinkhez mérten részt venni a különböző nemzetközi- és hazai szövetségekben, szervezetekben.
- ✓ Döntéshozatalnál kiemelt szempontként kezelendő, hogy a döntés szolgálja a település helyi gazdasági élénkítését. Amennyiben az önkormányzat helyi gazdasági fejlesztést közvetlenül nem tud végrehajtani, úgy minden lehetséges törvényes eszközzel segítse elő az ilyen jellegű gazdasági élénkítést célzó beruházást, munkahelyek létesítését, megtartását.
- ✓ Új munkahelyek létrehozása érdekében az infrastrukturális feltételek megteremtése. Az Önkormányzat által nyújtott kedvezményekkel, pályázatok elkészítésének támogatásával, menedzselésével zöldmezős beruházások támogatása;
- ✓ Nagyobb figyelmet és gondot kell fordítani a település megjelenítésére (sajtó, külső kapcsolatok, kiadványok, ... stb.). A lakosság gyors és korrekt tájékoztatása céljából fejleszteni szükséges a Keresztesi Hírek tájékoztatási szerepét. A lakosság folyamatos tájékoztatása érdekében korszerűsíteni kell a helyi televízió műsorpolitikáját.

7. Az önkormányzat gazdálkodása

- ✓ A gazdálkodás alapja a mindenkori elfogadott éves költségvetés. Tervezése, elfogadása, végrehajtása során törekedni kell a hitelállomány csökkentésére.
- ✓ A beruházások, fejlesztések során kötelezően törekedni kell az Új Magyarország Fejlesztési Terv pályázatainak elnyerhető források bevonására, a saját erő biztosításához a Belügyminisztérium pályázatait kell figyelemmel kísérni.
- ✓ Amennyiben a hatékony és takarékos gazdálkodással a folyamatos önkormányzati működés, a városfejlesztés nem biztosítható, elengedhetetlen az ÖNHIKI igénybevétele. A város saját bevételi forrásainak növelése korlátozott.

- ✓ Az önkormányzat intézményrendszerét folyamatosan vizsgálni kell, a gazdaságos működtetés érdekében a szükséges és elengedhetetlen változtatásokat végre kell hajtani.
- ✓ A költségvetések lehetőséginek megfelelően, át kell gondolni a kötelező és önként vállalt intézményi feladatokat. A működést és a kötelezően ellátandó feladatok végrehajtását semmilyen más tevékenység nem veszélyeztetheti.
- ✓ El kell készíteni az önkormányzat vagyongazdálkodási koncepcióját. Folyamatos vagyongazdálkodást és számbavételt kell biztosítani.
- ✓ Fontos célkitűzés, hogy valamennyi területen gazdaságos működést érjünk el.

8. Városfejlesztés, városrendezés, gazdaságfejlesztés

- ✓ Felül kell vizsgálni Biharkeresztes Város Településrendezési tervét. Törekedni kell arra, hogy összhangban legyen a megyei, és kistérségi tervekkel, biztosítsa a város fejlesztésének ésszerű lehetőségét.
- ✓ Kiemelten kell kezelni azon városfejlesztési feladatokat, amelyek elősegítik a település további városiasodását, lehetőséget teremtenek a népesség megtartására, új munkahelyek létesítésére.
- ✓ Támogatni kell a Geotermális projekt megvalósítását.
- ✓ Együtt kell működni az Ipari Park kiépítésében.
- ✓ Segíteni szükséges a vállalkozások pályázati tevékenységét.
- ✓ Szorgalmazni kell a vágóhíd újbóli üzembe helyezését.
- ✓ Horgász és vadászturizmus fejlesztésének segítése.
- ✓ Városfejlesztési Kft. Vállalkozói tevékenységének bővítése.
- ✓ A városfejlesztés megszerzett lendületét minden lehetséges eszközzel fenn kell tartani, az önkormányzati források mellett szükséges a pályázati források és a vállalkozói tőke bevonása.
- ✓ Elmaradt városrészek fejlesztése (utak, járdák, parkok) a település egész területén a közterületek folyamatos tisztántartása. A külterületi csatornák tisztítása, a belvízelvezető rendszer folyamatos karbantartása, a hiányzó részeinek kiépítése.
- ✓ Járdaeépítés, a meglévő balesetveszélyessé vált szakaszok folyamatos felújítása, a ciklus végére el kell érni, hogy a város valamennyi utcája szilárd útburkolatot kapjon.
- ✓ „Figyelő szem” szolgálat működtetése
- ✓ A közterületek rendben tartása önkormányzati feladat, de a lakosságnak és a vállalkozásoknak is teljesíteni kell a helyi rendeletek által rájuk rótt teendőket (ingatlan előtti közterületek rendben tartása, tiltott hulladéklerakás, szemetelés elkerülése).

9. Közoktatás, közművelődés, sport

- ✓ A hatályos jogszabályoknak megfelelően biztosítani kell a közoktatási, közművelődési intézmények és a sportegyesület színvonalas működésének feltételrendszerét.
- ✓ Az óvodai nevelés kötelező feladatait továbbra is a társulásban működő Szivárvány Óvoda és Bölcsőde látja el.

- ✓ Megvizsgálni a 12 évfolyamos közoktatási intézmény működtetésének lehetőségét.
- ✓ Figyelembe véve a demográfiai helyzetet az ellátás jelenlegi struktúrájának felülvizsgálata.
- ✓ Az óvoda játék-és eszközállományának felújításáról folyamatosan kell gondoskodni.
- ✓ Az óvoda elfogadott nevelési programmal rendelkezik, amelynek megvalósítása folyamatos feladat.
- ✓ Igény esetén el kell indítani az óvodai úszásoktatást.
- ✓ A közoktatásban súlyozottan szerepeljen a roma kisebbségi program megvalósítása, a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése, oktatása.
- ✓ Az önkormányzat kötelező oktatási feladatai mellett önként vállalja, a pedagógiai szakszolgálati feladatok intézményfenntartó társulásban történő ellátását, korai fejlesztéssel történő bővítését.
- ✓ A Bocskai István Általános Iskola és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat továbbra is magas színvonalon készítse fel tanulóit a továbbtanulásra.
- ✓ A képviselő-testület által jóváhagyott Pedagógiai Program, és Intézményi Minőség Irányítási Program megvalósítása folyamatos feladat.
- ✓ Fel kell készülni az évek óta folytatódó gyereklétszám csökkenés kezelésére.
- ✓ Kapjon kiemelt figyelmet a tehetséggondozás, a Génius programmal való együttműködés.
- ✓ Igény esetén biztosítani kell a román nyelv oktatását.
- ✓ A felsőfokú tanulmányaikat folytató tehetséges fiatalok segítése érdekében folytatódik a „BURSA HUNGARICA” ösztöndíj pályázathoz való csatlakozás.
- ✓ A „Bihari Ifjúsági Találkozó” évről évre történő megrendezése.
- ✓ Nyári szórakoztató kulturális programok szervezése, szabadtéri koncertek, zenés műsorok, színházi előadások.
- ✓ Felnőttképzéssel a munkavállalás esélyeinek növelése.
- ✓ A megyei könyvtár Portál programjához való csatlakozás.
- ✓ OPAC könyvtári program beszerzése a könyvtári állomány adatainak 24 óráig eléréséhez. a „Bihari Ifjúsági Találkozó” évről évre történő megrendezése.
- ✓ Kisebbségi önkormányzatok és Művelődési Ház közös kulturális pályázatait
- ✓ Az intézményrendszeren belül kiemelten kell foglalkozni az oktatási, nevelési intézmények folyamatos felújításával, eszközbővítésével, korszerűsítésével.
- ✓ Az önkormányzat érdeke, hogy a BVSE működése stabilizálódjon, tevékenység köre bővüljön, sajátos eszközeivel járuljon hozzá a fiatalok, neveléséhez az, egészséges életmód szokásainak kialakításához. Ennek érdekében fejleszteni kell a szabadidős sport tárgyi, technikai feltételeit.
- ✓ Sportolási lehetőségek szélesítése a civil szféra bevonásával.

10. Szociális alapellátás

- ✓ A Biharkeresztesi Egyesített Szociális Intézmények keretében működik az Idősek Klubja, a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, fenntartója a Bihari Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulása. A Gyámhivatal a Polgármesteri Hivatal önálló irodájaként működik.
- ✓ A szociális ellátási rendszer, a szociálpolitika újabb és újabb kihívásokkal találkozik. Az egyre több és bonyolultabb ügyet csak egységes szemlélettel, szorosan együttműködő integrált intézmény működtetésével lehet kezelni.

- ✓ A szociális gondoskodás céljait szolgáló pénzeszközök reálértéke legyen összhangban a lakosság szociális helyzetével és az önkormányzat anyagi lehetőségeivel.
- ✓ Törekedni kell arra, hogy ahol lehet, a támogatásokat természetben kell biztosítani a rászorultság minél alaposabb megvizsgálása után.
- ✓ Meg kell vizsgálni a szociális bolt üzemeltetésének lehetőségét.
- ✓ Körültekintően elemezni szükséges azt, hogy önkormányzatuk a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal közösen milyen formában csatlakozzon a Szociális Földprogramhoz.
- ✓ Kiemelten kell kezelni a rászoruló, különösen a veszélyeztetett kiskorú és az időskorú lakosság szociális problémáit.
- ✓ A város szociálpolitikai koncepciójának alapját képező szociális térképet el kell készíteni.
- ✓ A lehetőségekhez képest továbbra is biztosítani kell a közcélúak foglalkoztatását.
- ✓ A 60+ városi nyugdíjas kártya bevezetése.
- ✓ Lehetőségekhez képest a közcélú foglalkoztatás fenntartása.
- ✓ Meg kell vizsgálni a helyettes szülői hálózat kiépítésének lehetőségét.

11. Egészségügyi alapellátás

- ✓ Alapvető célkitűzés, hogy a város lakossága által igénybevett egészségügyi szolgáltatások továbbra is a megszokott magas színvonalon működjenek.
- ✓ Meg kell teremteni a fizioterápiás kezelések helyben történő ellátásának személyi, és tárgyi feltételeit
- ✓ Az egészségügyi alapellátási rendszeren belül meg kell oldani az elavult rendelők felújítását, a várók zsúfoltságának megszüntetését.
- ✓ Meg kell teremteni az orvos beteg négy szemközti találkozásához szükséges feltételeket.
- ✓ Prevenációs tevékenység szélesítése, egészségmegőrző és rekreációs szolgáltatások fejlesztése.
- ✓ El kell érni, hogy a lakosság minél nagyobb arányba vegyen részt a rendszeressé váló szűrővizsgálatokon.

12. Környezetvédelem

- ✓ Városunk egyik nagy előnye a falusi környezet, ennek megóvása minden biharkeresztesi lakos alapvető érdeke. A város zöld területeinek folyamatos gondozása, bővítése.
- ✓ A közúti közlekedés által okozott környezetszennyezést (égéstermékek, por, vibráció, rezonancia, zaj) forgalom-szervezéssel, utak minőségének javításával, kerékpárút építésével, fásítással javítani szükséges.
- ✓ Elkészült a város környezetvédelmi koncepciója, ennek figyelembe vételével törekedni kell a szükséges környezetvédelmet szolgáló rekonstrukciók megvalósítására.
- ✓ Pályázati források felhasználásával biztosítani kell a volt szeméttelp rekultivációját.
- ✓ Támogatásra érdemes egy biomassa üzem létrehozása.

- ✓ Ki kell építeni, és engedélyeztetni kell a kerti hulladékok és építési törmelékek lerakására szolgáló udvart
- ✓ A kistérség környezetvédelmi összhangjának megteremtése érdekében együtt kell működni az érdekelt önkormányzatokkal, közös megoldást kell találni az állati hulladékok tárolására, megsemmisítésére.
- ✓ Kiemelt szempontként kell kezelni a hulladékgazdálkodást, népszerűsíteni kell a szelektív hulladékgyűjtést.

13. Fejlesztések ütemezése

2011. év

- ✓ A szeméttelép rekultivációja;
- ✓ Volt rendőrségi és VÁM Hivatal kezelésében levő üres lakások 0 Ft értéken történő megszerzése;
- ✓ A szennyvízberuházás helyreállítási munkálatainak végleges befejezése;
- ✓ A Vörösmarty utca szilárd burkolatú útjának megterveztetése;
- ✓ Kazinczy utcai játszótér bekerítése, szelektív gyűjtősziget áthelyezése
- ✓ Kerékpárút építése. /Széchenyi utca, Ady Endre utca, Kossuth utca/.
- ✓ Út- és járda felújítási program folytatása;
- ✓ Irinyi utcai játszótér EU szabványnak megfelelő játékokkal történő felszerelése;
- ✓ Fásítás a Zöldmező utcán
- ✓ Sikeres pályázat esetén a Nagybani Piac megterveztetése;
- ✓ A település határán üdvözlő-táblák elhelyezése;
- ✓ Zárható hirdető táblák elhelyezése / piac, volt 10. sz. bolt/
- ✓ 60+ nyugdíjas kártya bevezetése;
- ✓ Szociális földprogram megvalósítása;
- ✓ Településrendezési terv felülvizsgálata;
- ✓ Egészségház felújítása
- ✓ Szolgáltató ház kialakítása;
- ✓ Parkosítás az Akác és Zöldmező utcán;
- ✓ A bölcsődei férőhelyek növelése, a bölcsőde udvarán további játékok elhelyezése, járdafelújítás;
- ✓ A sportpálya kerítésének felújítása;
- ✓ Utcákat jelző, tájékoztató táblák elhelyezésének folytatása;
- ✓ Vasútállomással szembeni terület rehabilitációja, fedett buszmegálló, „buszpályaudvar” kialakítása;
- ✓ A Polgármesteri Hivatal informatikai rendszerének folyamatos felújítása (számítógépek cseréje),
- ✓ A művelődési ház hangtechnikai és fénytechnikai berendezésének korszerűsítése (hangfal, mikrofon, állvány, erősítő),
- ✓ Rendezvényeszek beszerzése a művelődési házban,
- ✓ Szalagfüggönyök beszerzése a könyvtárban.

2012. év

- ✓ Óvodai parkoló szilárd burkolattal történő ellátása;

- ✓ Belvízrendezési terv felülvizsgálata, sikeres pályázatok esetén csatornahálózat felújítása, hiányzó szakaszok kiépítése;
- ✓ Családok átmeneti otthonának kialakítása;
- ✓ Kölcsey utca útfelújítás;
- ✓ Orvosi rendelő felújítása;
- ✓ Önkormányzati utak /Kolozsvári, Osváth P. u./ szilárd burkolattal történő ellátása;
- ✓ Füzes utca szilárd burkolattal történő ellátása
- ✓ Az általános iskola tantermeiben a padlóburkolat felújítása;
- ✓ Óvoda épületének tornaszobával történő bővítése, főzőkonyha korszerűsítése;
- ✓ Hősök terén levő iskola udvarán műfüves pálya építése;
- ✓ Családok átmeneti otthonának kialakítása;
- ✓ Vállalkozók bevonásával társasház építési program indítása;
- ✓ Játszóterek felújításának folytatása, a Kolozsvári utcán új játszótér létesítése;
- ✓ Ipari Park továbbépítése;
- ✓ A kötelező felszerelések és taneszközök listáján szereplő eszközök biztosítása a közoktatási intézmények számára,
- ✓ Mobilszínpad vásárlása vagy készíttetése,
- ✓ Kerékpártárolók elhelyezése a művelődési háznál,
- ✓ Világítás-korszerűsítés, állmennyezet megszüntetése, energiatakarékos világítótestek elhelyezése a könyvtárban,
- ✓ Padlózat felújítása a Helytörténeti Gyűjteményben.

2013. év

- ✓ Az utcák aszfaltozásának, járdák felújításának folytatása;
- ✓ Katolikus temetőben útépités;
- ✓ A Széchenyi utcai iskolaépület tantermeiben a padozat felújítása;
- ✓ A kötelező felszerelések és taneszközök listáján szereplő eszközök biztosítása a közoktatási intézmények számára.
- ✓ Játszóterek felújításának, folytatása;
- ✓ A közoktatási intézmények udvarán levő játékparkok bővítése;
- ✓ Önkormányzati kezelésben levő dűlőutak karbantartása;
- ✓ Szabadidős sportcentrum bővítése;
- ✓ Záportároló tavak pályázati források felhasználásával történő létesítése;
- ✓ Központi orvosi rendelő, teljes rekonstrukciója bővítése;
- ✓ Fedett kerékpártároló kialakítása a könyvtárnál.

2014. év

- ✓ Önkormányzati utak, járdák felújításának folytatása;
- ✓ Kisebbségi közösségi ház létesítése;
- ✓ Fiú technika tanműhely felépítése;
- ✓ Óvoda épületének cseréptetővel történő lefedése;
- ✓ Temetőig vezető kerékpárút megépítése,
- ✓ Hang – és fénytechnikai eszközök beszerzése a közösségi házban.